

נורית רוטבאום

מקומו של הדמיון ביצירתה של נורית רוטבאום

נוסף, היא מצליחה לשוחח עם יקירה, תוך שהיא מעלה ומעצבת ביד אמונה ובטוחות את בבואת דמותם.

פעולת היצירה מייצרת קשר בין נושא הצילום ובין המושא. ניתן להניח שהקלקה קלה על המצלמה מנציחה ומקפיאה את הרגע והקשר שנוצר הוא מהיר רגעי וחולף, על אף שהתוצר קפא בזמן ונשאר. לעומת זאת פעולה הצילום מותחת את הזמן ומאפשרת לקשר להתהוות ולהבנות.

ומאחר ואין אנו מכירים את הצילום, אין לדעת מתי וכמה גרעה היוצרת מתוך הנתונים הקיימים, אלה שהיו בצילום, ומה היא הוסיפה. בעבור הצופה זה התוצר וזה הסיפור. בעבור היוצרת זה חלק מהשית.

כבר נאמר לא אחת שכל ציור הוא דיוקן עצמי. על כך ניתן לומר שמעבר לסיפור האישי המדבר על משפחה, סבתא ונכדיה, הרי שגם ציורים אלה, שעלו מתוך בחירה, הם עוד נדבך ביצירת הדיוקן העצמי.

ובאשר לשאלה שעלתה בראשית דבריי. רוטבאום מבקשת להמשיך את הקשר הרגשי ואת השיח שלה עם הקרובים לה וללבה, ואלה דווקא צעירים וסביר להניח שאינם זמינים להיות לה למודל לציור, בכל עת. היוצרת בוחרת להשתמש בצילום, אשר מהווה תחליף למודל חי, כך הופך הצילום להיות לא הדבר עצמו, אלא הכלי המסייע.

בהתייחס לתהליך הציור הארוך שתובע ציור שמן בשכבות, יש להניח שרוטבאום בחרה בטכניקה זו על מנת לשהות במחיצת יקירה זמן רב תוך שהיא מלטפת בידה המיומנת, המצוידת במכחול וצבע, את עור פניהם ומצליחה לבנות מבט, חיוך, והרהור, וליצור מחדש את הקיים כמו מרחיבה את המציאות ומותחת אותה בעוד וריאציה, בנייאונים עדינים ורגישים.

ד"ר נורית צדרכונים

הציור הוא imperfection של נשמתו של האומן בהתבוננות - צילום שלו את מציאותו. שלא כציור - צילום שמתעד את המצב המושלם כפי שהוא מבלי לערב את "ידיו ורגליו" את ראייתו וכישוריו של האומן בצבע צורה כתמים והחיבור בניהם, המציאות עוברת תמיד בעיני המתבונן הרושם אותה לפניו כעובדה ועל כן היא סובייקטיבית מעצם היותה כתובה, לכן אין לאף אחד יכולת להגיד עליה משהו אחר - אלא לקבלה כפי שהיא - עובדה כפי שהיא נראית בעיניו של אדם שיוצר אותה

(מדברי האומנית)

הכותרת מציגה אמירה דו ערכית. האם הדימויים המצוירים דומים למקור? לצילום המקורי? או שמא לנושא הציור - האדם שאותו רוטבאום מציירת. או לחילופין, האם יש משהו מן הדמיון (ההמצאה) בעבודתה של הציירת? יש לציין ששתי שאלות אלה תשארנה שאלות פתוחות המעוררות מחשבה.

אחד מהציורים הידועים של מגריט הוא ציור של מקטרת שעליו כתוב 'זאת איננה מקטרת'. הכתב הגראפי הוא חלק מהציור בצורתו, בחומריותו ובתוכנו. מגריט מייצר פעולה הפוכה. מצייר מקטרת ומיידע אותנו לומר שזו אינה מקטרת, על מנת שבכך שזהו ציור.

בבואי לבחון את גוף העבודות של רוטבאום אני רוצה לומר 'זה ציור' וזאת על מנת להדגיש שאכן זה ציור ולא צילום.

ציור השמן (על נייר) של נורית רוטבאום לוקחים את הצופה למסע מרתק של חוויה רגשית, ויזואלית ופילוסופית. הנך חולף על פני המבט ומביט בו ועמו, החל מהמבט הישיר, דרך הצדדי, החלקי, המושפל, הצוחק, מחייך, מהרהר או מתריס. אתה מלווה את המבט שמלווה אותך ובו בזמן מבין שמבט עמוק וחד הוא זה שאפשר לציור זה להיות.

כאשר אנו נתקלים בגוף עבודות כגון אלה, בלתי נמנע לשאול את השאלה אשר עולה בכל פעם מחדש. האם זה צילום או ציור? ואם זה ציור, הרי שהוא למעשה מתפקד כצילום, ואם הוא כמו צילום מדוע אם כן שלא יהא זה צילום. מתחת לשאלות אלה מסתתרות שאלות השאלות. מהו המקום של ציור מסוג זה כאשר למעשה ניתן לצלם? התשובה לדעתי נמצאת בגוף הציורים, מה גם שדי ברור שציורים אלה ציורי מתוך התבוננות בצילום. היינו, הם כבר דור שני של דימויים, רוצה לומר שציורים אלה נוצרו בזכות הצילום, ואילו הצילום הוא הכלי המסייע, התמונה המצולמת היא על תקן המודל.

ציורים אלה הם ציורי פנים. דמות הסבתא זקנת המשפחה ובני משפחה המקיפים אותה, דיאלוג רב פנים, רב דורי, רב גילי ולדעתי גם רב משמעי. הפנים הם, כמובן, מוקד הגוף ותמציתו כאמצעי הבעה. ג'קומו דלה פורטה, הקדיש מחצית מחיבורו הגדול בתקופת הרנסנס, לפנים. הוא טען, שהפנים הם החלק הרגיש ביותר של גוף האדם והם מסוגלים להביע מסרים שונים. מבין שלושת המישורים שבהם שולחים הפנים אותות, אנו נעסוק במישור המוגדר כהבעת רגשות.

הציירת בוחרת אוסף תצלומים של בני משפחה הקרובים, ומעלה אותם שוב ומחדש, הפעם על הבד באמצעות מכחול וצבע שמן, והופכת את הריאליסטי לסופר ריאליסטי, במובן שבו אין היא מחקה את המציאות אלא מחייה אותה מחדש, מעבירה אותה לדור אחר, והופכת את הדימוי המצולם, לדימוי פיזי ממשי שנוצר תחת ידיה במשיכות מכחול מיומנות.

אין אנו מכירים את התצלום אשר משמש לרוטבאום מודל לציור, גם לא את הדמויות עצמם, אך נראה שרוטבאום מגייסת את המיומנות הגבוהה שלה, וביד בטוחות בונה ומעצבת מחדש את פניהם של יקירה. זוהי דרך מיוחדת לנהל שיח ולפתח דיאלוג המשלב, שיח בין אישי ותוך אישי. מצד אחד היא מנהלת שיח תוך אישי, מהסוג של אמן היושב מול בד הציור ומנהל שיחה עם זולת עצמו דרך השימוש בשפת הציור, ומצד

איציק

